

Posudek na bakalářskou práci

Název: Dobrovolnictví a mocenská pozice bílého muže v rámci výuky na ostrově Lombok

Autor: Radka Mičunková

Fakulta humanitních studií, Univerzity Karlovy v Praze, 2013, 61 str.

Radka Mičunková ve své bakalářské práci propojila vlastní zkušenost s analytickým pohledem na ni. Prošla cestou poznání, kdy změnila výchozí pozici běžného aktéra a stala se badatelem, který na tutéž situaci nahlíží analyticky a rozumí jí skrze společensko-vědní teorie (viz kap. 4.). V tomto smyslu naplnila podstatu bakalářského studia oboru Studium humanitní vzdělanosti na naší fakultě.

Předmětem práce se stalo dobrovolnictví. Autorka se zaměřila na otázku povahy dobrovolnictví, které organizuje nezisková organizace Kintari a je směřována do oblasti vzdělávání v rozvojové zemi – konkrétně na ostrově Lombok v Indonésii. Prvotně ji zajímalo, jak dobrovolníci hovoří a hodnotí svoji zkušenost s působením na indonézkém ostrově. Posléze se skrze tuto myšlenku prodrala otázka identity, respektive sebesituování v popisované realitě. Cesta k takto nastavené výzkumné perspektivě nebyla přitom přímočará. Vedla přes peripetie zájmu o vzdělávání a didaktické nástroje používané při výuce cizího jazyka, přes sledování procesu adaptace v kontextu dočasné migrace, aby posléze vyústila právě v akcent na interpretaci dat skrze sebesituování dobrovolníků v kontextu jejich zkušenosti. Zanalizovaná data si sama řekla, kde je stěžejní idea výzkumu. Práce v sobě ovšem nese toto hledání. I když se nezbavila stop nakročených cest, je v řadě ohledů invenční, zajímavá a přínosná.

Text Radky Mičunkové je standardně členěn. V teoretické části čtenáře seznamuje s konceptualizacemi tří rovin identit, resp. sebesituování, které analýza dat ukázala jako nosné: koncept bílého muže, Baumannova postmoderního člověka a dobrovolníka. Možná pasáže o adaptaci se mohly stát součástí až vlastního výkladu, naopak kapitola o relační a situační identitě by zde podtrhla kontext, v jakém je identita člověka vypovídajícího o své dílčí životní situaci konstruována.

Radka Mičunková provedla kvalitativní výzkum. Vedla polostrukturované rozhovory s 10 informátory. V textu si spletla pojem výzkumná otázka a otázka pro rozhovor a neadekvátně přemýšlela o nasycení vzorku. Byla bych ráda, aby v rámci obhajoby tyto nejasnosti upřesnila. Jinak v metodologické části uvedla všechny klíčové informace o vedení rozhovoru. Součástí metodologie se pak stále častěji stává i positining, který částečně supluje pasáže v úvodu..

Popis a interpretaci dat autorka prezentovala v klasické struktuře, kdy se popisuje setkání jedince s cizí kulturou. Tedy situace vyjednávání/rozumění vlastní identitě byla ukotvena do situace dočasné migrace na Lombok a konstruování vztahu k danému cizímu sociálnímu prostoru. Tento propojující most v práci není explicitně udržován (nepracuje se s ním na úrovni výkladu, po deklaraci v úvodu z textu mizí), čtenář si ho musí domýšlet někdy více někdy méně. Někdy dokonce výklad sklouzává k objektivistickým sdělením, z nichž vypadl i informátor(3.8.1.). Tyto formulační nedostatky jsou trochu na škodu, přičemž je zjevné, že

autorka je v interpretacích na jiných místech bravurní (např. 3.7.). Jednotlivé pasáže jsou ovšem obecně informačně bohaté. Autorka se snaží povazovat výklad odkazy na teoretické koncepty. Vynikajícím způsobem v datech čte postoje bílého muže či postmoderního turistu. Akcenty dobrovolnictví se malinko ztrácejí díky dvojznačně používanému pojmu dobrovolník. Dobrovolník znamená jak pozici informátora ve vztahu ke Kintari, tak v rovině identitní, z hlediska sebesituování. Skvělá analýza dat pak ukazuje, že kromě tří sledovaných identit se v sebesituování (sebeidentifikaci) informátorů objevují další roviny – např. rovina přátelství s vedoucí projektu.

Předkládaná práce prošla dynamickým vývojem. Studentka přijala těžší cestu, za což ji velmi oceňuji. Přiznávám zároveň, že toto hledání bylo pro mne radostí. Těžší cesta ovšem znamená velká úskalí, kterým se text někdy nevyhnul. Pro mne je však podstatné, že práce po serpentinách cest po lombocké zkušenosti dobrovolníků graduje v zajímavém závěru a avizuje autorčiny interpretační schopnosti v geniálním resumé práce v jejím úvodu. Práci navrhuji hodnotit jako velmi dobrou až výbornou.

V Praze 4. 9. 2013

PhDr. Dana Bittnerová